

Tab. 2. Hodnoty steroidních hormonů u mužův u žen sledované skupiny a kontrolního souboru

	Ženy		Muži	
	Addisonova choroba	Kontrolná skupina	Addisonova choroba	Kontrolná skupina
E ₂ [nmol/l]	0,30 ± 0,19*	0,49 ± 0,27	0,15 ± 0,08	0,24 ± 0,11
TT [nmol/l]	1,1 ± 0,6***	3,1 ± 1,0	16,5 ± 6,7	24,3 ± 7,2
17OH-P [nmol/l]	1,3 ± 0,5***	5,1 ± 2,4	2,0 ± 0,7***	5,6 ± 1,6
DHEA [nmol/l]	2,8 ± 0,6***	30,3 ± 17,1	5,0 ± 3,3***	40,2 ± 15,4
DHEAS [μmol/l]	0,30 ± 0,11***	3,5 ± 1,4	0,87 ± 0,56**	2,34 ± 1,12

Vysvětlivky: E₂ – estradiol; TT – celkový testosteron; 17OH-P – 17-hydroxyprogesteron; DHEA – dehydroepiandrosteron; DHEAS – dehydroepiandrosteron-sulfát; x – průměr; SD – smerodatná odchylka; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; výsledky vyznačené **tučně** představují hodnoty pod dolnou hranicí referenční normy

Tab. 3. Hodnoty steroidních hormonů u mužův a žen sledované skupiny a kontrolního souboru

	Ženy		Muži	
	Addisonova choroba	Kontrolná skupina	Addisonova choroba	Kontrolná skupina
RANKL [pmol/l]	7,31 ± 6,44	6,31 ± 3,01	9,42 ± 8,26	4,70 ± 0,46
OPG [pmol/ml]	2,36 ± 0,62	2,45 ± 1,16	2,60 ± 1,76	2,44 ± 0,72
RANKL/OPG	3,10**	2,57	3,62***	1,93
OCA [ng/ml]	15,1 ± 6,2***	7,3 ± 3,3	11,6 ± 4,4**	6,2 ± 6,0
25OH-D [nmol/l]	121 ± 78***	55 ± 33	89 ± 45	73 ± 26
sCa [mmol/l]	2,29 ± 0,09**	2,35 ± 0,06	2,38 ± 0,06	2,41 ± 0,04
sPh [mmol/l]	1,29 ± 0,15	1,29 ± 0,10	1,28 ± 0,17	1,29 ± 0,11
PTH-I [pmol/l]	2,29 ± 1,73	2,88 ± 1,42	5,36 ± 2,33	5,28 ± 1,28
OSTA [ng/ml]	10,29 ± 4,42***	7,66 ± 3,29	11,31 ± 3,20	12,71 ± 3,63

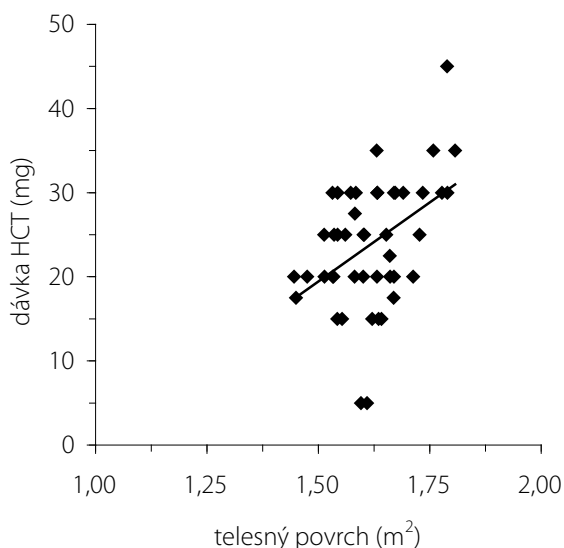
Vysvětlivky: RANKL – ligand aktivátora receptoru nukleárního faktora κ B; OPG – osteoprotegerin; OCA – osteokalcin; 25OH-vitamin D – 25-hydroxyvitamin D; sCa – sérový kalcium; sPhos – sérový fosfor; PTH-I – intaktní parathormon; OSTA – kostný izoenzym alkalické fosfatázy; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001

líšila od BMDlumb pacientův s dávkou ≤ 25 mg HCT denne (0,943 ± 0,162 g/cm² vs. 0,832 ± 0,153 g/cm², p < 0,05). Aj samotný výskyt osteoporózy (17,6% : 6,9%) bol u podskupiny pacientův s dávkou HCT > 25 mg denne nápadne percentuálne vyšší, a to na úkor normálnych nálezův (23,5% : 34,5%); zastúpenie pacientův s kostnou denzitou v pásme osteopénie bolo u oboch skupín identické (58,8% : 58,6%). Nezistili sme koreláciu hodnôt kostných markerův s dávkou GK substituční léčby, ani s dĺžkou jej užívania. Dávka HCT korelovala s telesným povrchom pacientův (r = 0,44, p < 0,001) (Obr. 1), nedokázali sme však vzťah medzi BMD a dávkou HCT v mg (Obr. 2), resp. dávkou HCT prepočítanou na kg telesnej hmotnosti. Nepreukázali sme žiadnu závislosť BMD od dĺžky podávania substituční léčby (Obr. 3). Po rozdelení sledovanej skupiny na 5-ročné obdobia užívania léčby boli počty pacientův s nálezmi

osteoporózy/osteopénie/nezníženej kostnej hustoty takmer identické – v skupine pacientův liečených < 5 rokov 1/7/7, u pacientův liečených 5–9 rokov 1/7/2, u pacientův liečených 10–15 rokov 1/8/3, resp. u pacientův liečených ≥ 15 rokov 1/5/2.

Diskusia

V našej štúdií sme posudzovali vplyv substituční glukokortikoidnej léčby u pacientův s Addisonovou chorobou na kostnú denzitu, markery kostného obratu ako aj na parametre kalciovo – fosfátového metabolismu. Nepotvrdili sme zvýšenú prevalenciu osteoporózy resp. osteopénie u pacientův s Addisonovou chorobou na substituční glukokortikoidnej léčbe v porovnaní s kontrolnou skupinou. Doposiaľ realizované štúdie nám nedávajú jednoznačné závery. Väčšina z týchto

Obr. 1. Korelácia dávky hydrokortizonu s telesným povrchom pacientův**Obr. 2.** BMD v lumbálnej oblasti v závislosti od dávky hydrokortizonu